

Promena

Franz Kafka

November 23, 2021

1 Franz Kafka

- prazsky zidovsky autor item vystudoval nemecke gymnazium a prava, pozdeji pracoval jako urednik, ale jiz v te dobe vedel, ze se chce venovat prevazne literature
- byl ovlivnen zidovskym puvodem, magickou Prahou, existencnimi problemy, komplikovanymi vztahy se zenami a nejvice vztahem k otci, ze ktereho vyustilo nizke sebevedomi, pocit vyrazeni ze spolecnosti a neustaly pocit viny
- byl ke svym dilum velmi kriticky, spoustu ze svych del nechtel vubec vydat, vydal je az po jeho smrti jeho nejlepsi pritel Max Brod, který neposlechl Kafkovo prani dila znicit
- v dilech nepouziva prijmeni, absurditu bere jako samozrejmost
- casto pesimisticka dila
- Pocatky moderni prozy 20.st.
 - ubyva dejovosti
 - resi konfrontaci vnitřniho sveta s vnějším, objevuji se pocity vyceleni jednotlivce ze spolecnosti, poukazuje na neporozumeni okoli
 - je velmi subjektivni
 - experimenty s jazykem
 - objevuji se prvky absurdity
 - vyuzivaji podtextu, nektere veci nejsou sdeleny, ctenar si je musi domyslet

2 Dalsi dila

- Proces
- Amerika
- Zamek

3 Soucasnici

- Max Brod
- James Joyce
- Marcel Proust

4 Lit. druh a zanr

- druh - epika, proza
- zanr - povidka
- Expresionismus - ponure, temne, pocit beznadeje
- Realismus - presne popisy, zobrazovani reality, nezaujaty postoj vypravece
- Surrealismus - promena v brouka, pocity

5 Jazykove prvky

- Spisovna cestina, obashuje vsak misty hovorovy jazyk a nespisovne vyrazy, vulgarismy
- nadsazka, ironie, epifora

6 Cas a misto

- Dej se odehrava v malomestskem byte rodiny Rehore Samsy v nejmenovanem meste.

7 Hlavni postavy

- Rehor Samsa - pracuje jako obchodni cestujici, je hodny, peclivy, snazi se v praci udelat jen to nejlepsi, ma nizke sebevedomi a svou praci nema rad, ale zivi tak celou rodinu, jednou v noci se promeni v brouka, nemuze mluvit, ale psychika mu zustava, promenu bere tak, jak prisla, vadi mu jen to, ze nemuze jit do prace a tim zpusobi rodine problemy, sebe vubec nelituje.
- Marketa - sedmnactileta sestra Rehore, jako jedina se o nej doma stara, ale spis z povinnosti na oplatku za jeho drivejsi praci, chtel ji totiz zaplatit i skolu, je velmi citliva a umelecky nadana - hraje a housle, pozdeji ale musi take zacit pracovat a jeji starost o Rehore slabne.

- Rodice - jsou povrchní, nezajímají se o syna, resi jen to, jak rodinu po promene vidí okolí, nestarají se o něj, vše nechávají na Markete, Rehor je jim odporný a jsou na něj nastváni, protože si kvůli promene musí najít práci, nemyslí na to, že dříve celé roky pracoval jen on.
- Otec - je tvrdý, přísný a nekompromisní, je na Rehore nastvány, neresí, že je to jeho syn, je mu odporný a chce se ho za každou cenu zbavit.
- Matka - je tichá a opatrná, velmi jí záleží na tom, co si myslí ostatní, má z Rehore hrůzu, při setkání s ním omdlela, částečně se snaží přemahat odpor, který v ní vzbuzuje, protože ví, že je to její syn.

8 Kompozice

- psáno chronologicky, jen s občasnými vzpomínkami na minulost či přemýšlení o budoucnosti
- vyprávěc - 1. osoba
- rozděleno do 3 kapitol

9 Děj

Hlavní postavou je jistý Rehor Samsa, pracující jako cestující úředník. Je až puntičkarsky svědomitý a má poněkud sníženou sebedůvěru. Jeho proměna ho v první chvíli paradoxně nevydesí, nýbrž v něm vyvolá obavy, že do práce nepříjde včas. Postupně zjišťuje, že hlavní problém bude se naučit se svým novým tělem žít a nějak se smířit s faktem, že již neumí mluvit lidskou řečí a jeho vlastní rodina se jej stíhá. Jediný, kdo se o něj alespoň v první chvíli stará, je jeho sestra Marketa. Nosi mu jídlo a snaží se mu v pokoji, v němž je Rehor držen, vytvořit v rámci možnosti útulný kryt. Jenže postupem času jak ona, tak celý zbytek rodiny začínou Rehore nenávidět. Už to pro ně není člen jejich rodiny, ale hnusný brouk, který je jim jen přítěží. Ve větu, že Rehor nerozumí jejich slovům, dokonce před ním samotným o něm mluví jako o nekom, koho je třeba se zbavit. On ale stále svou rodinu miluje a snaží se jim jejich situaci všemožně ulehčovat. Po čase se rodina dostane do finanční tísně a musí pronajmout jeden pokoj v bytě třem panům. Když jednoho dne poslouchají v obyvacím pokoji Marketcinu hru na housle, je Rehor vylákan tklivými tóny ze svého pokoje a paní nájemníci jej uvidí. Obřího hmyzu se zaleknou a dávají okamžitou výpověď. Rehor se rozhodne, že už nesmí své rodině působit problémy a pár dní nic neříká, dokud se nevyhladí k smrti. Jeho vyschlé a mrtvé tělo naleznou služka a tajemně se jej zbaví. Smrt brouka je pro všechny vysvobozením, protože konečně mohou žít život bez překážek.